

tussen Duin & Dijk

Natuur in Noord-Holland. Jaargang 2 1 ● 2003

Arie Slijkerman

Wilsterflappen, de eeuwenoude jachtmethode die arme boeren in de winter een extra inkomen gaf, heeft hij geleerd van zijn vader en ooms. Tegenwoordig levert de vangst een bijdrage aan modern wetenschappelijk onderzoek dat de trek van de Goudplevier verder probeert te ontraadselen. Bovendien wordt een oude rijke traditie in stand gehouden. Hoe lang nog?

Ik denk dat de Friezen er misschien mee begonnen zijn. Als het kouder werd, trokken de Goudplevieren die in Friesland zaten weg naar het zuidwesten en de Friezen trokken er dan achteraan. Toen de Afsluitdijk er nog niet was, was er zelfs een schipper die ze met een grotere boot overzette, want met die kleine bootjes was dat op de toenmalige Zuiderzee natuurlijk levensgevaar-

lijk, en daarna zochten ze hier de binnenwateren op. Maar het kan natuurlijk best zo zijn, dat ze het hier in Noord-Holland ook al deden. Wij vingden ze zelf ook al voordat we de eerste Friezen ontmoetten.

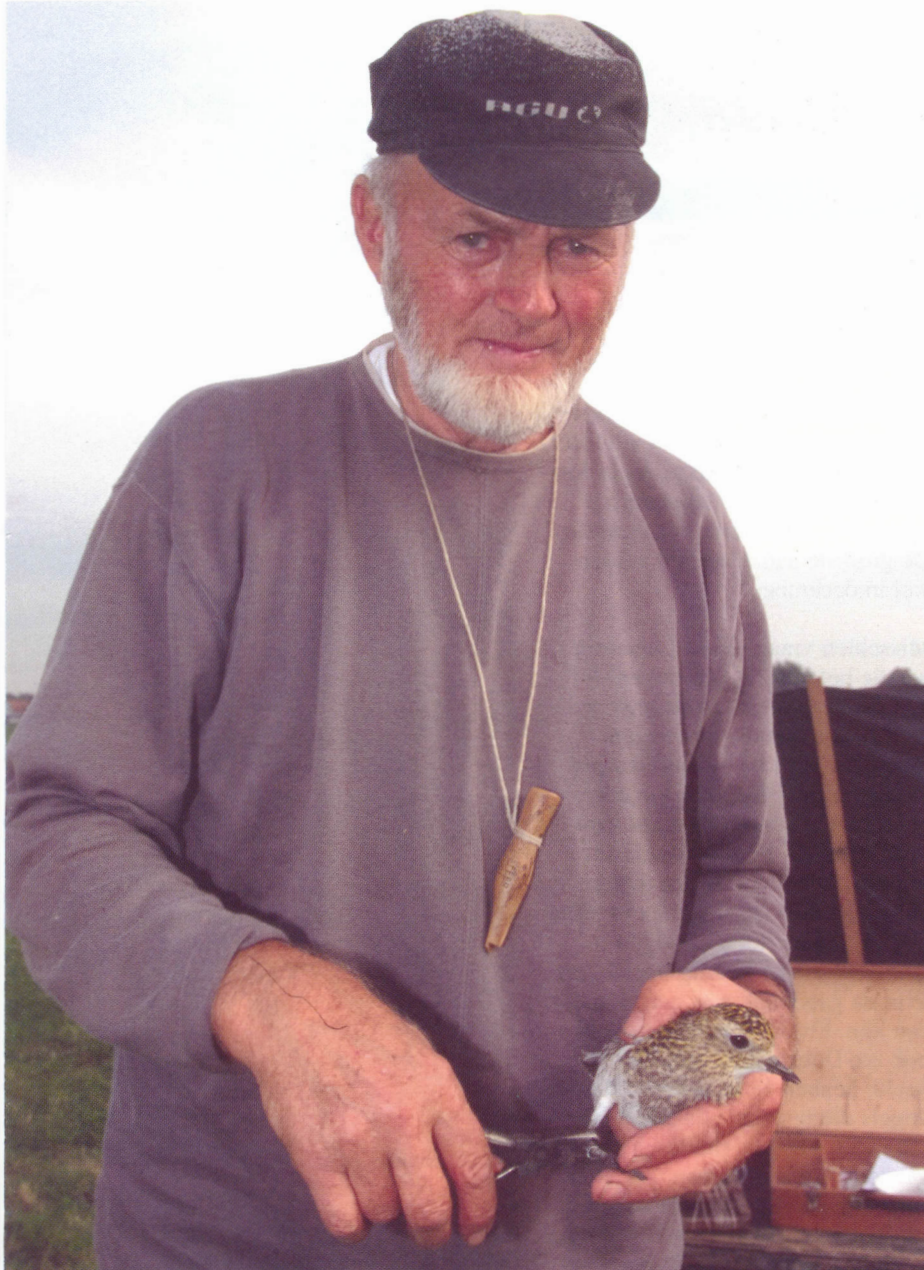
Maar we gingen ook wel eens naar die Friezen kijken. Maar je weet zelf wel, een Fries is zeer gesloten en er was altijd wel broodnijd en

als je een mooi plekkie had, praatte je er niet over.

In mijn jeugd werd hoofdzakelijk gevangen om de centen. Mijn vader heeft toen zo'n plevierenspul gekregen van mijn oom Kees om in de winter wat bij te verdienen; want we waren allemaal arme boeren en industrie of zo was er in die tijd nog niet. Er waren toen, vlak voor de oorlog, veel Plevieren. Maar een boer moest wel vangersbloed hebben. Wie dat niet in zich heeft, ziet niet eens dat er Plevieren op zijn land zitten. Alleen als ze weten dat er geld in de lucht zit, worden er een hoop wakker. Je had toen een acte nodig op verzegeld papier, daar waren ze nog pittig kinderachtig mee en de vangst op de Kievit was streng verboden. Een Kievit werd vaak als lokker gebruikt, maar daar werd door sommige politieagenten goed op gelet. Want met een kieft lokte het vaak beter, vooral als het een beetje donker weer is, dan zien ze een Kievit eerder. Voor sommige vangers was het gewoon een melkkoetje, dat ze met wormen in leven probeerden te houden.

● Arie Slijkerman en Arend Veenstra duwen wilsternet in vangpositie.

● Arie Slijkerman tijdens het ringen.

Arie Slijkerman (68) is één van de laatste plevierenvangers van Noord-Holland. Met zijn 'wilster-spul' trekt hij er in de wintermaanden op uit. Met de lokker op de wip en het wilsterfluitje worden vooral Goudplevieren naar het net gelokt.

Ik ben dus al jong met vangen begonnen, meer dan 50 jaar geleden. Toen ging alles nog met de fiets, heel naar Koegras en nog verderop. Dat waren hele reizen en

allemaal huizen of 't is bollenland geworden. Ik heb daar nog lang zitten te vangen. Dat is allemaal weg. En daarom ben ik nu min of meer verhuisd naar de Putten.

“Door een bepaling van de EEG moesten alle gevangen vogels geringd worden. Toen ben ik ringer geworden”

mijn vader had het nog niet zo voor elkaar dat ie alles in één keer mee kon nemen. Dus zo gauw als ik een beetje fietsen kon, dan bond ie de stokken aan mijn fiets. Hij ging met de kist voorop en ik met de stokken erachter.

Voorheen had je in de Noord veel goede vangplekken. Daar is nu de uitbreiding van Den Helder, in de Noorderhaven en in Koegras en tegen het duin op. Er staan daar

Begin vijftiger jaren raakten de plevieren uit de jachtwet, het werden beschermde vogels. Maar dat spul van mijn vader had ik nog en toen mijn vader nog leefde, gingen we evengoed wel eens een keertje stiekem vangen, want we woonden vlak bij goed plevierenland. Het ging toen niet meer om het geld natuurlijk. We aten er misschien nog een stuk of tien, vijftien zelf op, en de rest ging weer de lucht

in. Maar op een keer zaten er verschrikkelijk veel plevieren, we vingen als een tierelier. En toen ben ik naar Fred Koning gegaan om te vragen of die ze ringen wilde.

Ik wilde toch graag blijven vangen. Via jagers kwam ik in contact met Faunabeheer Noord-Holland. Daar vertelden ze me dat ik lid moest worden van een wilsterwerkgroep. Er waren er twee, één in Friesland en één in Groningen. Via hen moest de oude vangtraditie bewaard blijven. En op die manier kon ik weer een acte krijgen om te vangen. Ik ben toen lid geworden van die Groningse vereniging, want in Friesland zaten er al te veel.

Door een bepaling van de EEG moesten alle gevangen vogels geringd worden. Toen ben ik ringer geworden. We kregen niet alleen een ringvergunning voor goudplevieren. Maar ook voor Grutto, Kempphaan, Kievit, Morinel, Rosse Grutto, Watersnip, Zwarte Ruiter, Groenpoot, Tureluur en Zilverplevier. Dat zit hem in de ringmaat. Allemaal vijfenhalfies.

Die ringers moeten om de twee jaar bijgeschoold worden. Dat gebeurt in Friesland bij Workum; dan zien al die vangers elkaar, ►

In gesprek met...

er komt iemand van het vogeltrekstation die uitlegt wat er gebeuren moet. Ik zie er het nut wel van in, want als je bijvoorbeeld ging meten, deed iedereen dat toch een beetje op zijn eigen manier, en hoe beter en gelijkjer, des te meer ze eraan hebben natuurlijk. Bovendien zie je bij de één dit en bij de ander dat. Ik gebruik bijvoorbeeld zo'n huishoudwegertje, zo'n digitaal dingetje, maar in Friesland zaten ze te mekkeren met een unsertje. Nou dat kan je niet goed zien, hoor, dat wordt afgerond op vijf of op nul, en nu heb ik zo'n huishouddingetje, dat gaat veel precieser. Daar was nog geen mens die dat zo deed. En de Groningers die hebben een fluit voor mij gemaakt. Kijk maar: Arie Slijkerman staat er op, 15.2.2001. Er is goed contact tussen die mensen onderling.

't Is moeilijk te zeggen wat je vangt per jaar. Het verloop van de aantallen is zo grillig. Als we vroeger gingen, gingen we in de beste tijd. Dat was als het werk op het land achter de rug was, meestal niet eerder dan november. Dan ving je wel eens over de 100 vogels. Maar nou ga ik vaker en dan wordt het gemiddelde puur

lager. Maar dat het zo achteruitgelopen is met aantallen, dat vind ik toch eigenlijk niet. Als ze weer loskomen, wanneer de vorstgrens opschuift, dan komen er duizenden. De grootste aantallen heb je toch wel in december.

Misschien vraag je je af, waarom we die beesten blijven ringen. Je zou denken, ze weten nu toch wel zo'n beetje hoe die trekwegen lopen. Maar er komen altijd weer nieuwe dingen uit. Ik zal je een voorbeeldje geven, maar dat gaat over biljarten. Een buurman van mij die dacht, toen ie een gemiddelde van drie speelde, ik kan pittig biljarten, maar toen hij een gemiddelde van twintig haalde, had ie in de gaten dat ie er geen donder van kon. En dat is met de vogels ook zo. Door dat wegen bijvoorbeeld, hebben ze vastgesteld dat vogels die in enkele dagen 2000 kilometer vliegen, praktisch niet in gewicht zijn afgenomen. Ze zitten dan al in Spanje. Dus die vogels moeten ergens een luchtlaag weten te vinden, waarin ze zo maar wegglijden. Er is dus eigenlijk nog veel aan de hand, wat de mensen niet weten. Dus daarom ringen we nog. En ze willen natuurlijk die oude

vorm van vangtechniek bewaren. Als ze dat nou helemaal hadden laten uitsterven, dan gaan de biologen aan de gang die gestudeerd hebben. Mijn oom Arie is ooit bij zo'n vogelwerkgroepje geweest.

● het ringen van een goudplevier.

● Arie Slijkerman en Arend Veenstra met wilsterspul.

Die wilden op het wad ook met zo'n spulletje vangen en ze vroegen of hij er dan effies bij kwam te kijken, Nou die is op het laatst maar weggelopen, want hij zag het al, dat werd he-le-gààr niks.

Ik heb ook nog eens een vreemd vogeltje gevangen, 't was een kleintje. Eerst dacht ik dat het een Steenloper was. Toen ik wat beter keek, zei ik: "ik ken dat beestje niet". Toen heb ik Fred Koning gebeld. Het was de eerste Blonde Ruiter die in Nederland geringd werd. Een bijzonder vogeltje, dat kon ik zo al zien. Niet agressief of zo, want het komt wel eens voor, dat ik een Kramsvogeltje meetrek. Nou die gaan te keer als een mager speenvarken, als je die pakken wilt.

Mijn kleinkinderen gaan nu al mee, die vinden het prachtig mooi. Ik heb drie zoons, maar er is er maar

één die wel zou willen proberen het over te nemen. Zodat er toch nog een vanger overblijft. Ik vang nu nog samen met mijn broer Gert, maar die heeft problemen met zijn rug en zijn heup, eigenlijk is hij niet winterhard genoeg.

● Arie Slijkerman achter de Skule.

komen zitten. Maar hij had bezwaren. Dan is het voor mij ook over. Ik ga het geen twee keer vragen. Het moet blijd gaan, anders hoeft 't van mij niet.

"Ik vraag altijd om toestemming. Ik laat die vergunning zien en meestal mag ik gaan zitten."

Je moet onwijs best met de boeren kunnen omgaan. Tenslotte zit je altijd bij die mensen op het land en als je dan zo'n herenventje bent, nou daar houden die boeren niet van, die hebben liever gewoon volk. Ik vraag altijd om toestemming. Ik laat die vergunning zien en meestal mag ik gaan zitten. Ik rij vaak op de racefiets door de Noordkop, was laatst nog bij Hoogwoud. Het land zat vol plevieren. Ik vraag die boer of ik mag

Ik zit nu voornamelijk in de Putten achter de Hondsbossche. Ik heb het nu wel steeds over het vangen, maar ik zit daar ook gewoon voor mijn plezier in het land. Dan heb ik hazen om me heen. En laatst, toen was er een sliert lepelaars net aan de kant van de dijk. Die gingen 's avonds voor de zon langs naar het zuiden toe. Nou, dat is een prachtig mooi gezicht. Je zit gewoon buiten in de natuur, in de ruimte.